

VESTHIMMERLANDS MUSEUM

ÅRSBERETNING 2015

www.vesthimmerlandsmuseum.dk

INDHOLD:

KORT FORTALT – VÆRD AT VIDE	s. 3
NØGLETAL 2015	s. 6
FORMIDLING OG UNDERVISNING	s. 7
INDSAMLING, DOKUMENTATION OG FORSKNING	s. 13
BEVARING OG MAGASINER	s. 16
HVEM OG HVAD?	s. 17
STENALDERCENTER ERTEBØLLE	s. 20
VESTHIMMERLADS MUSEUM - PERSPEKTIVER	s. 26

KORT FORTALT - VÆRD AT VIDE

Endnu engang lykkedes det at komme i mål med et spændende og produktivt arbejdsår på Vesthimmerlands Museum, hvor museets medarbejdere og støtteforeninger atter har lagt et imponerende stort arbejde i at løse museets alsidige opgaver med hele Vesthimmerland som arbejdsplads og ansvarsområde.

Som statsanerkendt museum har Vesthimmerlands Museum ansvar for arkæologi og nyere tids kulturhistorie i Vesthimmerlands Kommune. Fra Aggersund i nord til Fjelsø i syd, og fra Vegger til Simested og Louns skal museet afdække, indsamle og formidle kulturarven og dermed bidrage til, at vores fortid og historie kan blive et aktiv i kommunen.

Vesthimmerlands Museum har siden 2008 arbejdet systematisk med at løfte kulturarven som værdiskaber. I denne forbindelse har museet påtaget sig mange opgaver og bl.a. gennemført campingvognprojektet (2009), etableret en fast udstilling på Johannes V. Jensen Museet (2011), oprettet en undervisningstjeneste for skoler og børnehaver (2011), etableret Kulturarvstjenesten Vesthimmerland (2013), som er Danmarks første borgerservice for kulturarv, overtaget drifts- og udviklingsansvaret for Stenaldercenter Ertebølle (2013), været med til at etablere KulturNøglen Vesthimmerland (2014) og arbejdet for, at Vesthimmerland kunne blive udnævnt til Kulturarvskommune (2015). Samtidig lykkedes det at markere Vesthimmerlands Museum på landsplan som et museum, der arbejder innovativt og nytænkende med kulturarven i landdistriktet.

År 2015 kunne byde på store formidlingsprojekter som Kulturarvstjenesten Vesthimmerland og Kulturarvsmåned i juni 2015. Kulturarvsmåned blev afholdt for første gang og kunne samle rundt 30 aktører til en kavalkade af 38 arrangementer, der alle havde kulturarv i Vesthimmerland som omdrejningspunkt. Endvidere blev gennemført et projekt, der samlede aktører på turisme- og kulturarvsområdet til udarbejdelse af en fælles formidlingsplan for kulturarv i Vesthimmerland. Projektet blev støttet af Kulturstyrelsen og afrundet med en konference om brugerinddragelse på kulturarvsområdet i januar 2016.

På undervisningsområdet lykkedes det med støtte af Kulturstyrelsen og i samarbejde med Limfjordsmuseet og Vesthimmerlands Kommune at påbegynde etableringen af en undervisningstjeneste på kulturområdet i kommunen under overskriften KulturNøgle Vesthimmerland. I 2015 valgte byrådet at fastholde museumsundervisningen i kommunen med et fast driftstilskud til undervisningsfunktionen på Vesthimmerlands Museum og dermed sikre, at det i 2011 påbegyndte succesfulde arbejde kan videreføres.

I 2015 blev oprettet en ny hjemmeside, der bl.a. tillader en bedre eksponering af museets aktiviteter på Facebook. Det har betydet en markant stigning i unikke hits på sitet. Digital kommunikation og formidling er en væsentlig del af fremtidens museumsformidling og derfor også et satsningsområde på Vesthimmerlands Museum. Alligevel fastholdes den levende formidling og det talte ord som de mest centrale udtryksformer i museets formidlingstiltag, da museets virksomhed og opgaveløsning udvikles bedst i mødet mellem mennesker.

Konkret udfordret derimod er museet på forskningsopgaven, som især for de arkæologiske museer er klart defineret i den nye museumslov. Det er vanskeligt at rejse eksterne midler til forskning og publikation. Med støtte fra Kulturstyrelsen kunne ¾ årsværk anvendes til forskningsopgaver, bl.a. i forbindelse med stendyngegravskomplekset ved Østerbølle Hede, Smedegaarden i Thy og Ertebølle. Endvidere blev museumsinspektør Bjarne Henning Nielsens forskningsproduktion vurderet af Kulturstyrelsen og bedømt som værende på ph.d. niveau. Det betyder, at museet fremover vil kunne søge forskningsmidler i Kulturministeriets forskningsudvalg.

Forskningsproduktionen på nyere tids området halter fortsat bagefter. Her mangler ressourcer til ansættelse af personale, der med det rette forskningsfokus kan give området et afgørende løft. Alligevel lykkedes det i 2015 at arbejde med et forskningsprojekt under Limfjordsmuseernes Samvirke om sommerhuslivet i Limfjordslandet, der efter planen skal munde ud i en fagfællebedømt artikel ultimo 2016.

Varetagelsen af kapitel 8 arbejdet i arkæologien stod i tegnet af anlægsprojektet Aars Ringvej, der er ved at blive etableret. Arbejdets omfang gjorde det nødvendigt at ansætte yderligere arkæologisk fagpersonale til løsning af opgaverne.

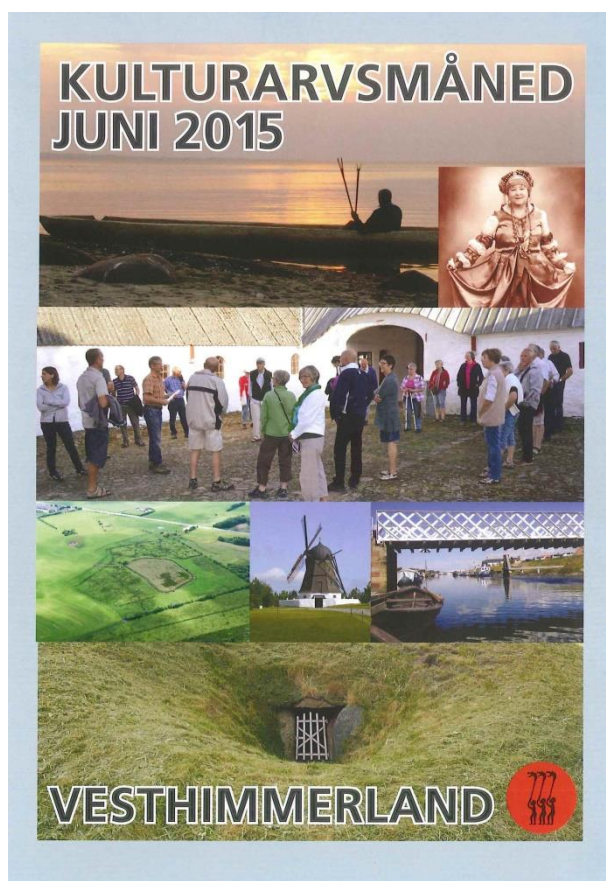
På magasinområdet måtte vi beklageligvis indstille det positive samarbejde med nordvest- og midtjyske museer om etællesmagasin i Skive. Dermed står Vesthimmerlands Museum igen foran store udfordringer med henblik på at finde egnede opbevaringsfaciliteter til dele af samlingerne. I skrivende stund er det stadig uvist, om lejeaftalen vedr. det nuværende fjernmagasin kan forlænges. Aftalen udløber i marts 2017. Hvis den ikke kan forlænges, bliver der presserende brug for nye lokaler og finansiering af flytningen.

Positivt forløb udviklingen på Stenaldercenter Ertebølle, som med 6.892 gæster i 2015 kunne notere en ny besøgsrekord. Støtteforeningen oplever stor tilgang, og takket være en bevilling fra Friluftsrådet lykkedes det at ansætte en fast medarbejder på fuld tid i en treårig periode.

Vesthimmerlands Museum har siden 2008 udviklet sig til en arbejdsplads, der i 2015 beskæftigede 37 medarbejdere, herunder 11,4 akademiske årsværk. Dertil skal regnes en meget engageret gruppe af frivillige. Vesthimmerlands Museums støtte- og venneforeninger kunne tilsammen præstere næsten 700 medlemmer, og museets alsidige aktiviteter og oplysninger er med et forsigtigt skøn nået ud til mindst 50.000 mennesker.

Således har Vesthimmerlands Museum siden 2008 i den grad ændret karakter fra at være et lokalmuseum i Aars til at være en markant og fremtrædende museumsaktør, der arbejder med kulturarven fra de ældste tider til i dag og med hele Vesthimmerlands Kommune som arbejdsplads - og i tæt samspil med mange gode samarbejdspartnere i kommunen.

Trods store udfordringer, som Vesthimmerlands Museum står over for, kan året 2015 noteres som et meget succesfuldt år, hvor der kunne opnås mange gode resultater og samarbejder. Successen var dog ikke blevet til uden museets dygtige medarbejdere og de mange gode venner, der gennem deres engagement, opbakning og støtte har været med til at sørge for, at 2015 kunne blive til et af de mest begivenhedsrige og succesfulde år i museets historie.

NØGLETAL 2015

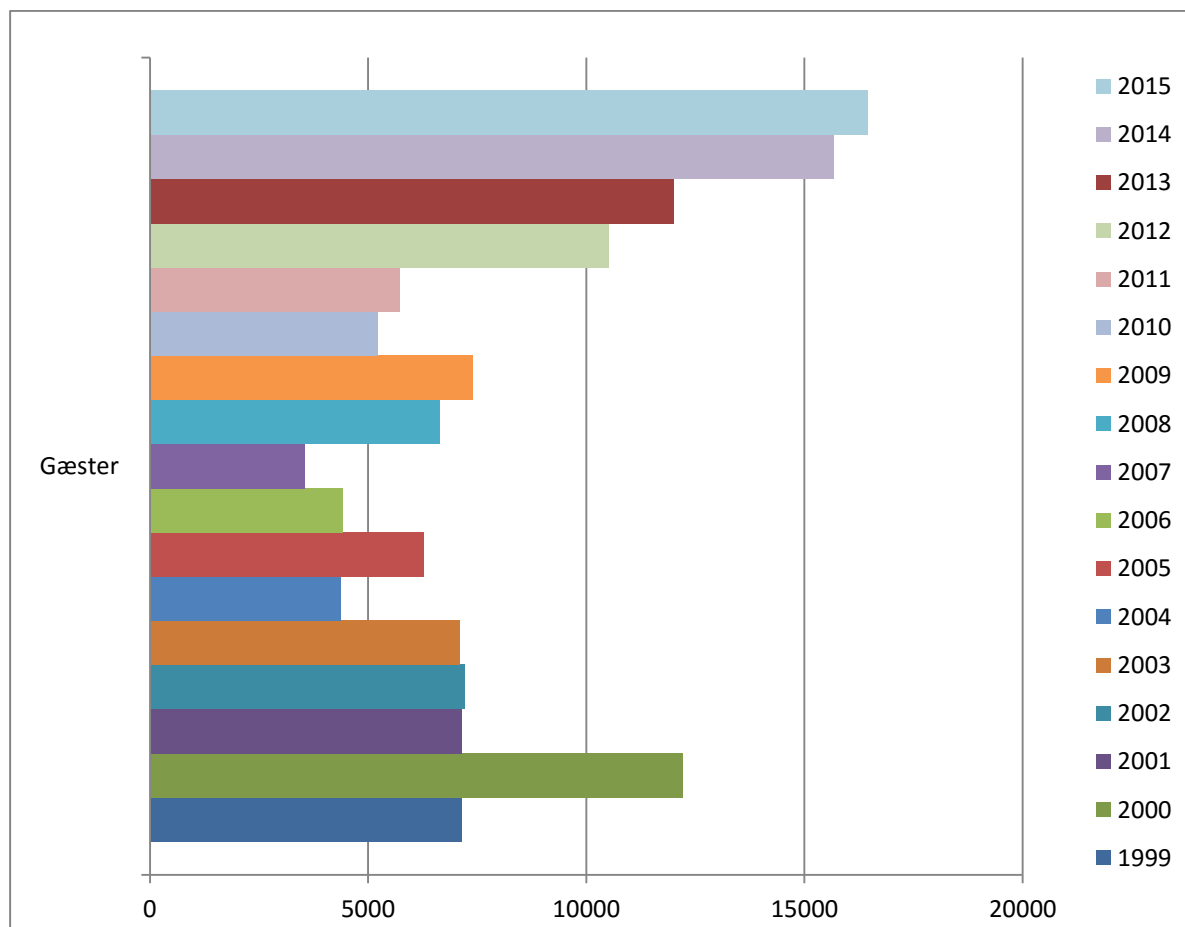
I 2015 beskæftigede Vesthimmerlands Museum 33 medarbejdere, som besvarede omkring 30.000 henvendelser, gennemførte flere end 175 arrangementer og 37 museumsfaglige undersøgelser samt bidrog til mindst 40 artikler i trykte og digitale medier. Museets samlinger rummer over 28.000 inventarnumre og 200 hyldemeter arkivalier samt 6,5 terabyte elektronisk datamateriale. Dertil skal lægges den omfattende viden og det indgående lokalkendskab, som museets ansatte og frivillige medarbejdere har tilegnet sig og til stadighed oparbejder. Samlinger og viden er basis for museets virksomhed og vokser fra dag til dag gennem undersøgelser, indsamling og forskning.

Besøgstal	16.238
Besøgende Vesthimmerlands Museum i Aars	9.346
Besøgende Stenaldercenter Ertebølle	6.892
Voksne	11.517
Børn	4.721
Åbningstimer Vesthimmerlands Museum	1.764
Åbningstimer Stenaldercenter Ertebølle	708
Formidlingsforløb ved museumsunderviseren	228
Annoncerede arrangementer/aktiviteter	804
Behandling af henvendelser (skriftlig, telefonisk)	Ca. 30.000
Antal af behandlede byggesager efter museumslovens kapitel 8	939
Arkæologiske forundersøgelser	19
Arkæologiske udgravninger	18
M ² -bygningssmasse til vedligeholdelse	2.946
Unikke hits på www.vesthimmerlandsmuseum.dk	123.675
Unikke hits på www.voreskulturarv.dk	47.252
Unikke hits på www.kulturarvstjenesten.dk	23.780
Inventarnumre i samlingen	28.771
Omfang af elektronisk datamateriale, der skal sikres	6,521 TB
Artikler i museets årbog	5
Elektroniske nyhedsbreve	10
Ansatte medarbejdere i alt	37
Ansatte årsværk i alt	15,6
Deraf videnskabelige årsværk	11,2
Frivillige medarbejdere	19
Årsværk ved frivilligt arbejde	Ca. 2
Medlemmer i foreninger med tilknytning til museet	696
Abonnenter på museets elektroniske nyhedsbrev	462
Medlemsblade Vesthimmerlands Museumsforening	2
Elektroniske nyhedsbreve Støtteforening Stenaldercenter Ertebølle	2

FORMIDLING OG UNDERVISNING

Kulturarv og viden herom er grundlag og omdrejningspunkt for hele Vesthimmerlands Museums virksomhed. Indsamling af genstande og data skal kunne gå hånd i hånd med spændende formidlingstiltag på flere niveauer henvendt til børn, voksne og fagpublikum. Det sker inden for hele museets arbejdspektrum, som omfatter Vesthimmerlands kulturhistorie i et tidsperspektiv på omtrent 12.000 år.

Med etableringen af Kulturarvstjenesten Vesthimmerland i 2013 har Vesthimmerlands Museum taget et afgørende skridt mod en grundlæggende fornyelse af museets opgaver og mål. Opgaven er at løfte kulturarven i hele kommunen og i samarbejde med museer, arkiver, foreninger, frivillige aktører og kommunens forvaltninger. I sommeren 2015 udløb bevillingen for Kulturarvstjenesten 2015, og projektet blev afsluttet med gennemførelse af en festmåned for kulturarven. Under overskriften Kulturarvsmåned Vesthimmerland lykkedes det at samle næsten 30 aktører til afholdelse af 38 arrangementer i store dele af kommunen. Både Kulturarvstjenesten Vesthimmerland og Kulturarvsmåned blev overvældende succeser, som Vesthimmerlands Museum vil fastholde og udvikle på.

Vesthimmerlands Museum: Udvikling af besøgstal fra 1999 til 2015

Besøgstallet har udviklet sig positivt siden bundrekorden i 2007. Forklaringen ligger både i museets udadvendte virksomhed og i særdeleshed i stigende besøgstal på Stenaldercenter Ertebølle, der har fremragende potentialer til at blive udviklet til et meget attraktivt oplevelses- og undervisningscenter i Vesthimmerland med betydning langt ud over kommunens grænse.

Besøgstallet skal dog også ses i lyset af, at Vesthimmerlands Museums kontaktflade og kommunikative betydning går langt ud over de registrerede besøgstal. Således forholder museets medarbejdere sig ugentligt til omkring 500 mails, besvarer i denne forbindelse på årsbasis ca. 30.000 mundlige og skriftlige henvendelser og sørger for opdateringer af museets hjemmesider (197.000 unikke hits) og Facebooksider. Det anslås derfor, at antallet af mennesker, der benytter sig af Vesthimmerlands Museums serviceydelser, databaser og vidensformidling ligger på mindst 50.000 brugere.

I 2015 deltog Vesthimmerlands Museum i flere skiltningsprojekter i kommunen, herunder på Halvøen Louns og i de fire byer Aars, Løgstør, Farsø og Aalestrup. Museets medarbejdere stod for tekstredaktionen og vedr. Louns, Farsø og Aars for udarbejdelsen af teksterne. Vejskilteteksterne i de fire byer kan tilgås på museets hjemmeside via QR-coder. Tilsvarende gælder for oplysningerne om Louns.

Vesthimmerlands Museums skoletjeneste

Professionel museumsundervisning med læreruddannet formidlingspersonale er et højt prioriteret satsningsområde i museets virksomhed. Undervisningen foregår på museet i Aars, Stenaldercenter Ertebølle, Herregården Hessel, i naturen, i byrummet, på fortidsminder og ude på skolerne. Museumsunderviseren anvender kulturarven til at skabe læringsprocesser, hvor oplevelse og dannelse går hånd i hånd. Et særligt satsningsområde er undervisning for børn med særlige behov, hvor Vesthimmerlands Museum er tovholder ved et nationalt udviklings- og forskningsprojekt. Museets succesfulde samarbejde med undervisningssektoren i 2015 viser klart og tydeligt, at Vesthimmerlands Museum er en god og pålidelig samarbejdspartner for undervisningsområdet.

I 2015 sikrede en kommunal bevilling skoletjenestens videre skæbne, og Vesthimmerlands Museum er nu i stand til at planlægge med en længere tidshorisont. Dermed er der skabt ro på området og ressourcerne kan anvendes målrettet til en opkvalificering af kulturarvsundervisning i museets ansvarsområde.

Det forgangne år blev et år, der stod i samarbejdets ånd. Skoletjenesten er placeret på museet i Aars, men har også sit virke på Stenaldercentret i Ertebølle, samt lejlighedsvis på Herregården Hessel.

Museumsunderviser Kim Callesen er i denne undervisningssituation den strenge Hr. Andreas Christoffersen, huslærer på Herregården Hessel, der efter undervisningen følger elevernes arbejde..

Hovedkunderne er Vesthimmerlands Kommunes skoler, der bestiller et forløb, som bliver tilpasset den enkelte lærers klasse. Ofte sker det, hvilket museet også ønsker, at skolerne efterspørger særligt eller individuelt planlagte forløb. I 2015 blev der specialudviklet flg, forløb:

1. ”Grønlandsk mad” for Løgstør Skole, 3 timers forløb
2. ”Pil og pilefletning ” for Vestermarksskolen inkl. lærerkursus, 15 timers forløb
3. ”En dag i stenalderen” for Gedsted Skole, 4 timers forløb for 100 børn
4. ”På sporet af andelen” for Erhvervsskolen Aars, 4 timers forløb
5. ”Seminar om kulturambassadører” for PLC-vejledere Vesthimmerlands Kommune
6. ”Middelalderforløb for akt-elever” for Aars Skole, 6 timer

Vesthimmerlands Museum er projektstyrende museum i projektet ”Museumsundervisning for børn med særlige behov”, der i samarbejde med seks andre museer søger at udvikle undervisningsforløb for børn fra især specialskolerne. Projektet løber over to år og er støttet af Kulturstyrelsen. Det forventes afsluttet med seminar og publikation i andet halvår 2016. Projektet har allerede været med til at sætte fokus på museernes potentiale for denne gruppe børn gennem kurser for skoler og museer i Nordjylland, Sjælland og i Sønderjylland. Museumsunderviser Kim Callesen har holdt oplæg for museer i Region Hovedstaden og Region Syd om emnet.

Der er generel stor interesse fra specialskolerne for museumsundervisning, også fra skoler uden for kommunen.

Museumsunderviseren har samarbejdet med CFU (Center For Undervisningsmidler) om opbygning af såkaldte "Kronologikasser", der indeholder diverse historiske genstande og udlånes til skoleklasser. Endvidere blev der bygget videre på det gode samarbejde med Folkekirkens Skoletjeneste i Viborg vedr. undervisningsforløb om emnet "Skabelse og undergang".

I 2015 deltog museumsunderviseren i projektet "Nye veje", der under ledelse af Nationalmuseet skal udvikle nye former for undervisningsforløb. Vesthimmerlands Museum deltager sammen med fem andre museer og bidrager med "Huset, hvor du bor", som er et undervisningsforløb om lokal bygningskultur, arkitektur og historie. Projektet forventes afsluttet medio 2016.

Centralt for udviklingen af undervisningsafdelingen er etableringen af KulturNøgle Vesthimmerland: Projektet skal i perioden 2015 -2017 etablere en servicetjeneste i Vesthimmerland, der slår bro mellem undervisningsområdet og kommunens kulturaktører. KulturNøglen skal koordinere, udvikle og gennemføre undervisningsforløb for børn og unge, dagtilbud, skoler og ungdomsuddannelser. Forløbene skal understøtte opfyldelsen af kompetencemål og pædagogiske læreplaner. Projektet er støttet af SLKS (Slots- og Kulturstyrelsen) og har Vesthimmerlands Museum, Limfjordsmuseet, kulturforvaltningen og skolebibliotekerne som centrale aktører. I 2015 blev afholdt temadage, udgivet en folder og arbejdet med koordinering og synliggørelse af undervisningsforløb.

I juni og september afholdt museumsunderviser Kim Callesen et udeskolekursus for lærere i Vesthimmerlands Kommune, hvor 17 lærere fra syv skoler deltog i kurset. Kurset var et led i Kim Callesens uddannelse til udeskolevejleder, som han afsluttede med succes i 2015.

I august 2015 tog museumsunderviser Kim Callesen på studietur til Rio de Janeiro arrangeret af SLKS. Besøget gav indblik i brasiliansk museumsundervisning og inspiration til nye undervisningsforløb.

En del af undervisningen sker på Stenaldercenter Ertebølle. Undervisningsforløbene deles her op i "rene" undervisningsforløb for skoler og dagsinstitutioner samt formidlingsforløb for turister i skolernes sommerferie. I 2015 var der 39 forløb á tre timers varighed for skoler og 57 forløb á to timer for turister. Forløb på Stenaldercentret er yderst populære blandt lærere og elever!

Vesthimmerlands Museum har indgået samarbejdsaftale med Museet Herregården Hessel på undervisningsområdet. Museumsunderviseren deltager i rollespilsforløb på Herregården Hessel, hvor eleverne bliver ansat som tjenestepiger og karle for en dag. Et forløb, der er meget populært, men har store udfordringer, da det er svært for skolerne at komme til Hessel pga. dårlige og dyre busforbindelser.

Museumsundervisning 2015 i tal

År	Samlet antal	Antal børn	Antal voksne	Forløb på VMÅ + Ertebølle + Hessel	Forløb på skoler	Forløb i alt	Deraf for børn med særlige behov
2015	5059	3552	1507	177 VMÅ 73 Ertebølle 96 Hessel 8	51	228	38

På baggrund af de seneste års erfaringer kan det konkluderes: Ved det nuværende aktivitetsniveau og bemanning ligger besøgstallet på ca. 5-6000 i ca. 220-240 undervisningsforløb, hvoraf 30-40 er for børn med ”særlige behov”.

Kystens flora og fauna indgår i undervisningsforløb på Stenaldercenter Ertebølle

Gennem de seneste år er det lykkedes at skabe et bæredygtigt fundament for en lokalt forankret skoletjeneste, der løbende udvikler nye tiltag i samarbejde med andre skoletjenester regionalt, nationalt og internationalt.

Videndeling

Hjemmeside og årbog er væsentlige kanaler til museets skriftlige formidling. I Kulturarvstjenestens informationscenter er opsat en skærm med et digitalt kort over Vesthimmerland, hvor mere end 220 markerede punkter fortæller om steder, bygninger, fortidsminder, personer, monumenter m.v. En stor del af tekst- og billedmaterialet blev udarbejdet i 2014/2015, sammen med skiltetekster til en vandrerute på Louns. Uddybende tekster hertil findes på museets hjemmeside. Skilteruten blev indviet i juni 2015.

Derudover har museets medarbejdere bidraget til artikler i Nordjyske, medvirket i radioprogrammer (DR), og har holdt foredrag inden for og uden for kommunen.

Museets publikationsvirksomhed i 2015

Vesthimmerlands Museums årbog udkom traditionen tro i november 2015 sammen med de lokalhistoriske arkivers årsskrift. Årbogens artikler er skrevet af museets medarbejdere. Bogen blev redigeret af Egon Jensen, Hardy Jensen, Hans Støttrup og Broder Berg. Bogen udkom i 550 eksemplarer.

Bjarne Henning Nielsen: Johannes V. Jensen og Vesthimmerlands arkæologi. I: Vesthimmerlands Museums Årbog 2015.

Broder Berg og Kim Ørsted Iversen: Himmerlandsgade i historiske billeder. I: Vesthimmerlands Museums Årbog 2015.

Kim Ørsted Iversen: Laurits Niensens savværk i Gatten. I: Vesthimmerlands Museums Årbog 2015.

Thomas Rune Knudsen: En jernalderboplads i Gedsted. I: Vesthimmerlands Museums Årbog 2015.

Louise Villadsen: Stenaldercenter Ertebølle – visioner og planer. I: Vesthimmerlands Museums Årbog 2015.

Simon Kjær Nielsen: Brud eller kontinuitet? Bebyggelsesstrukturene på overgangen mellem ældre og yngre førromersk jernalder i Nordjylland. KUML 2015. s. 99-130 (udgivelse fra Nordjyllands Hist. Museum).

Bent Kristensen og Kim Ørsted Iversen: Produkthandler Johannes Olesen i Aars. I: Vesthimmerlands Lokalhistoriske Årsskrift 2015.

Derudover har Bjarne Henning Nielsen færdiggjort et fagfællebedømt manuskript til en monografi om Smedegården, en byhøj i Thy, og har påbegyndt udarbejdelsen af en monografi

om Gundestrupkarret samt nyeste fund fra lokalområdet med forventet udgivelse den 28. maj 2016 i anledning af 125-året for fundet af Gundestrupkarret.

Medarbejdere fra Vesthimmerlands Museum har i løbet af året holdt en lang række foredrag og oplæg inden for og uden for kommunen, herunder på ODM's internationale formidlingsseminar, Thisted Museum, Haderslev Museum, Universitt Kiel og Museu da Republica i Rio de Janeiro.

INDSAMLING, DOKUMENTATION OG FORSKNING

Vesthimmerlands Museum har udført to arkæologiske undersøgelser for midler fra SLKS pulje til dyrknings- og erosionstruede væsentlige fortidsminder. Midlerne opnås efter særlig ansøgning og med skærpede krav til undersøgelsens kvalitet og med krav om efterfølgende publikation.

I august 2015 undersøgte og optoges i vandkanten ved Ertebølle Sønderstrand dele af et skelet af en kronhjort. Der blev udtaget prøver til pollenanalyse (er udført), som viser at hjorten ligger i et gammelt gytjelag (havbund), dvs. dyret er druknet og gået til bunds. Der er ligeledes indsendt materiale til c-14 datering, men resultatet er endnu ikke indløbet. Zoologisk er der tale om en stor gammel hjort

Kronhjorten blev fundet kort tid efter, at eftersøgningen af en anden kronhjort var påbegyndt. Denne er allerede C-14 dateret til 3000 f.v.t. af prøver udtaget af en kraniedel, der sad tilbage på en af takstokkene. Zoologisk er der også her tale om en stor gammel hjort. De resterende dele af hjorten er endnu ikke lokaliseret.

På Ertebølle Hoved, et par hundrede meter fra fundet af hjorteskelettet, er det nu tydeligt, hvad klimaændringerne har af betydning. Det er ikke alene på Jyllands vestkyst, der kan mærkes forandring. Ved Ertebølle slår vandet stadig højere ind og tager mere og mere af kysten. Hårdt går det for sig på de lave klinter længst mod syd. Ved fiskerhytterne på Ertebølle Hoved er bopladslag fra den ældre del af Ertebøllekulturen ved at blive skyllet bort. På den klassiske lokalitet, skaldyngen længere mod øst, findes kun arkæologisk materiale fra den yngre del af Ertebøllekulturen. Man kan af lagdannelserne udlede, at pladsen har været overskyttet i flere omgange, og desuden er der i området betydelig landhævning. Lagene burde være helt omlejret, men er det ikke. Stedet har en kompliceret geologi. Undersøgelsen af den nye plads er vigtig for forståelsen af bebyggelsesudviklingen i Ertebølletid. Man må forstå, at når man valgte at lægge sin boplads på den klassiske lokalitet, så var det fordi, man var tvunget til det. I den følgende tid, den yngre stenalder, opsøger befolkningen igen Ertebølle Hoved. Her var det åbenbart godt at være.

Museets arkæologer har også i samarbejde med Aarhus Universitets arkæolog Søren Sindbæk fortsat undersøgelserne på Aggersborg. Det er primært et forsøg på at konstatere udstrækningen af den vikingetidsbebyggelse, der lå på stedet forud for anlæggelsen af borgen. Der undersøges også de maritimegeologiske (rimmedannelser) forudsætninger, der var til stede før den kystnære bosættelse i vikingetid. En stor gruppe fra Thy-Mors Detektorforening bidrager også med mange timers frivilligt arbejde med at kortlægge metalfundenes udbredelse på Aggersborgknuden. Undersøgelserne blev i 2015 støttet af Dronning Margrethe II's arkæologiske Fond.

For egne midler har Vesthimmerlands Museum foretaget forundersøgelser på Østerbølle Hede for at projektmodne en ansøgning om midler af SLKS Pulje til dyrkningstruede fortidsminder til undersøgelser af jordfund, der kan belyse forholdene i yngre stenalder ved overgangen fra "Jættestuetid" til overgangsgrupper forud for Enkeltgravskulturen. Det er en periode på et par hundrede år, som arkæologien først nu er i færd med at revurdere. Vesthimmerlands Museum er en vigtig del af dette betydningsfulde nye tiltag, og det udføres i samarbejde med Aarhus Universitets arkæologer. I denne forbindelse har museumsinspektør Simon Kjær Nielsen modtaget midler fra SLKS til udarbejdelse af en forskningsartikel i samarbejde med Aarhus Universitet og med henblik på at indlede et ph.d. forløb.

Museumsinspektør Bjarne Henning Nielsen (BHN) har for midler bevilget af Kulturstyrelsens pulje til forskervurdering i januar- marts færdiggjort et stort manuskript om jernalderlandsbyen Smedegård ved Nors i Thy. Landsbyen blev undersøgt af BHN for Thisted Museum forud for hans ansættelse ved Vesthimmerlands Museum. Manuskriptet, der forventes publiceret, blev i august sammen med flere andre skriftlige arbejder indgivet til forskerbedømmelse for andre midler bevilget af Kulturstyrelsen. Vurderingen var positiv. Vesthimmerlands Museum har nu, som krævet af Kulturstyrelsen, en medarbejder, hvis forskningsproduktion svarer til ph.d. niveau. Dette giver blandt andet mulighed til at søge om midler i Kulturministeriets Udviklingsfond (KFU).

Vesthimmerlands Museum er ikke i stand til at leve fuldt ud op til SLKS personalekrav i arkæologien med henblik på ansættelse af en middelalderarkæolog på fuld tid. Kompetencerne på museet er p.t. på bifagsniveau. Museet har tidligere meddelt ønske om dispensation med henblik på middelalderarkæologien, da middelalderlige kulturspor i Vesthimmerland grundet fravær af middelalderlige købstæder kun meget sjældent bliver tilgængelige i forbindelse med kapitel 8 arbejdet. I de tilfælde, hvor det bliver nødvendigt, kan faglig assistance indhentes fra museer i det nordvestjyske, arkæologiske samarbejde såsom nabomuseer i Viborg eller Thy.

Arkæologiske undersøgelser	2015			
Nr. VMÅ	Art	Type	Antal fund	Finansiering
2750	Kap 8	Forundersøgelser	0	Bygherre
2771	Kap 8	Udgravning	12	Bygherre
2774	Eget initiativ	Forundersøgelse	0	VMÅ

2786	Eget initiativ	Forundersøgelse	48	VMÅ
2796	Kap 8	Forunder/udgrav	139	Bygherre
2801	Kap 8	Forundersøgelse	10	Bygherre
2805	Kap 8	Forundersøgelse	0	Bygherre
2808	Kap 8	Forunder/udgrav	11	Bygherre
2811	Kap 8	Forundersøgelse	0	Bygherre
2812	Kap 8	Forundersøgelse	0	Bygherre
2813	Kap 8	Udgravning	607	Bygherre
2815	Erosion/truet	Forunder/udgrav	298	SLKS
2816	Kap 8	Forundersøgelse	0	VMÅ
2821	Kap 8	Udgravning	9	SLKS
2822	kap 8	Forunder/udgrav	29	VMÅ/Bygherre
2823	Kap 8	Forundersøgelse	0	Bygherre
2824	kap 8	Forunder/udgrav	9	VMÅ/Bygherre
2826	Kap 8	Forundersøgelse	0	Bygherre
2830	Kap 8	Forundersøgelse	1	Bygherre
2832	Kap 8	Udgravning	183	Bygherre
2836	Eget initiativ	Forundersøgelse	7	VMÅ
2837	Kap 8	Udgravning	31	Bygherre
2838	Kap 8	Udgravning	32	Bygherre
2839	Kap 8	Udgravning	39	Bygherre
2840	Kap 8	Udgravning	20	Bygherre
2841	Kap 8	Forundersøgelse	3	Bygherre
2842	Kap 8	Løsfund	1	Bygherre
2843	Kap 8	Forundersøgelse	0	Bygherre
2844	Kap 8	Udgravning	82	Bygherre
2846	Eget initiativ	Udgravning	3	VMÅ
2851	Kap 8	Udgravning	9	Bygherre

31 journalnumre

19 forundersøgelser	1583
---------------------	------

16 udgravninger

Vesthimmerlands Museums arkæologer har i 2015 i alt gennemført 19 forundersøgelser, 18 udgravninger og har oprettet 31 journalnumre. Grundet det høje aktivitetsniveau, i forbindelse med Aars Ringvej samt projektmodninger vedr. forskning, er der opstået et betragteligt beretningsefterslæb. En plan for afvikling fremsendes til SLKS.

På nyere tids området er gennemført to mindre undersøgelser om husholdningslærer Ragnhild Byrjalsen i Søkbæk og tækkemand Karl M. Johansen fra Ulstrup. Der blev indsamlet genstande og arkivmateriale. Endvidere blev indsamlet data til forberedelse af et forskningsprojekt om sommerhusområdet i Ertebølle.

En stor del af nyere tids ressourcerne er gået til produktion af lokalhistorisk viden i forbindelse med Kulturarvstjenestens digitale informationskort og skilteprojekterne i de fire byer Aars, Løgstør, Farsø og Aalestrup samt til skilteprojektet Rundt om Halvøen Lovns. Det har endnu en gang vist sig, at lokalhistorisk viden kun i meget begrænset omfang er indsamlet og bearbejdet. Dermed står Vesthimmerland Museum fortsat foran den meget store og ressourcekrævende opgave at skabe overblik på nyere tids området i Vesthimmerland fra reformationen frem til i dag.

Mens arkæologerne registrerer via MUD i Regin, indtaster museets registrator på nyere tids området direkte i databasen, hvor han i 2015 har oprettet to museumssager og registreret 57 genstande. Registratoren fungerer også som daglig leder på museets lokalhistoriske arkiv, som er et af 11 lokalarkiver i kommunen. Ni frivillige har i 2015 været med til at løfte registreringsopgaven på arkivet, hvor der i Arkibas blev registreret 1663 billeder, oprettet 21 sager, og mange A-sager er blevet suppleret med nyt materiale. Derudover har arkivets medarbejdere gennemført en fotoregistrering af bygningerne i Himmerlandsgade.

Digitaliseringsopgaverne er vokset ganske betragteligt i de seneste år. Moderne dataindsamlings- og registreringsmetoder, der understøttes af GPS og MAP-info, kræver ikke blot stor datakapacitet, men også en velfungerende serverløsning. Gamle data skal konverteres til nye strukturer og ny dataadfærd indarbejdes. Processen blev påbegyndt i 2012 og er meget ressourcekrævende. Den forventes afsluttet i 2017.

Datasikring og sikkerhed er et højt prioriteret område, da museet gemmer på oplysninger, der er tilvejebragt gennem en arbejdsindsats til et tocifret millionbeløb. IT-udstyr, datasikkerhed og vedligeholdelse af systemerne udgør en til stadighed voksende udgiftspost, også på lønsiden.

BEVARING OG MAGASINER

Museumsgenstande og arkivalier med tilhørende viden er rygraden i Vesthimmerlands Museums virksomhed. Samlingerne skal udvikles og udvides løbende samt gøres tilgængelige gennem udstillinger, digital og analog formidling og levende formidling. Den løbende fornyelse af samlinger og viden er en forudsætning for at skabe spændende formidling og oplevelser med kulturarven. Samlingernes bevaring og udvikling er derfor også et væsentligt, musealt opgaveområde med særlige udfordringer og behov for specialistviden.

Genstande og arkivalier skal opbevares under egnede magasinforhold. Da Vesthimmerlands Museum har en midlertidig og tidsbegrænset magasinløsning, er der indgået samarbejde med andre statsanerkendte museer om etableringen af et fællesmagasin i Skive. Projektet måtte desværre skrinlægges i 2015, og Vesthimmerlands Museum er nu tvunget til at søge andre

løsninger, der langsigtet kan sikre en faglig korrekt opbevaring af genstandene. Udfordringen er presserende, da det nuværende lejemål udløber primo 2017.

Endvidere er opbevaringsforholdene i kælderen under den nuværende administrationsbygning uegnede til metaller og organisk materiale. Der arbejdes på at flytte genstandene fra kælderen til smedjen, der bliver nedlagt og indrettet til midlertidige magasinformål.

Lettere oprydning på magasinerne er foretaget og der er opsat nye reoler til arkæologien på fjernmagasinet. Ertebøllesamlingen blev rensat, pakket på ny af BCN (Bevaringscenter Nordjylland) og sat på magasin. Ugentligt tilsyn med fjernmagasinet blev udført. BCN har gennemført det årlige tilsyn med samlingerne. Rapport blev fremsendt og anbefalingerne efterkommet. BCN har konserveret en række genstande fra arkæologi og nyere tid. Sidstnævnte først og fremmest i forbindelse med frostbehandling forud for indføring på magasinet.

HVEM OG HVAD?

Vesthimmerlands Museum er en selvejende institution, der også omfatter Lokalthistorisk Arkiv, Aars, og Stenaldercenter Ertebølle. Museet er et statsanerkendt kulturhistorisk museum under museumsloven og et af landets 27 museer med arkæologisk ansvar. Vesthimmerlands Museum har uddeponeret et indlån af genstande fra Nationalmuseet på Johannes V. Jensen Museet og fører tilsyn med den del af udstillingen.

Museets formål er at udvikle anvendelse og betydning af kulturarv for borgere og samfund og gennem de indbyrdes forbundne opgaver *indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling* og i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv at:

1. aktualisere viden om kultur- og naturarv og gøre denne tilgængelig og vedkommende
2. udvikle anvendelse og betydning af kultur- og naturarv for borgere og samfund
3. sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse.

Vesthimmerlands Museum har et vidt forgrenet netværkssamarbejde med museer, universiteter og organisationer i hele landet. Herunder en række formelle og uformelle samarbejder i kommunen, regionen og på landsplan. Museet har i 2015 været medlem af det nordjyske museumsfora KulturarvNord og Limfjordsmuseernes Samvirke og samarbejder i denne forbindelse med nabomuseer i regionen. Samarbejdsrelationer til universiteter og andre museer i landet bliver løbende styrket gennem deltagelse i undersøgelses- og formidlingsprojekter, herunder Udkantsnetværket og Arkæologi Nordvestjylland. Derudover har museet tilsluttet sig en lang række faglige mødefora under universiteter, Kulturstyrelsen

og ODM, såsom nyere tids netværk, landbrugspuljen, ledernetværk, samlingsnetværk, arkæologiske fagmøder m.v.

Endvidere har museet et velfungerende samarbejde med de lokalhistoriske arkiver i kommunen, blandt andet i forbindelse med implementering af registreringsdatabasen Arkibas og udgivelsen af fælles årsskrift med lokalhistorisk indhold.

Vesthimmerlands Museum støttes aktivt af følgende foreninger: Vesthimmerlands Museumsforening, Støtteforeningen for Stenaldercenter Ertebølle, Lokalhistorisk Forening for Aars og Omegn. Foreningerne yder en uvurderlig indsats for museets virksomhed og er meget engageret i museets drift og udvikling. Støtteforeningerne har i 2015 indledt samarbejde med andre museumsforeninger i kommunen. Uden de mange gode, frivillige kræfter ville et aktivitetsniveau som i 2015 ikke kunne realiseres, såvel på Vesthimmerlands Museum i Aars som på Stenaldercenter Ertebølle. Det er derfor helt på sin plads at rette en kæmpe stor tak til alle de frivillige aktører, støtter og gode kræfter, der i 2015 har bakket op om tiltagene og bidraget til, at Vesthimmerlands Museum og Stenaldercenter Ertebølle er spændende museumsaktiver i kommunen.

Vedtægter og bestyrelse

Vedtægterne følger Kulturstyrelsens standardvedtægter for statsanerkendte museer og fastlægger museets arbejds- og ansvarsområde som museum for arkæologi og nyere tids kulturhistorie.

Antallet af bestyrelsesmedlemmer blev reduceret fra ti til syv med følgende sammensætning:

Per Nørgaard, formand (Vesthimmerlands Kommune)

Egon Jensen, næstformand (Vesthimmerlands Museumsforening)

Signe Nøhr (Vesthimmerlands Kommune)

Bente Høj Jensen (Vesthimmerlands Museumsforening)

Jens Bøckhaus (Vesthimmerlands Museumsforening)

Per Frederiksen (Støtteforening for Stenaldercenter Ertebølle)

Martin Sejr Nielsen (medarbejderrepræsentant)

Medarbejdere

I 2015 beskæftigede Vesthimmerlands Museum 37 medarbejdere.

Navn	Stilling/funktion
Anders Stavnager Hessel	Arkæolog
Annette Kragelund	Receptionsmedarbejder
Annie Nørby	Museumsassistent, cand. mag.
Bent Rask	Receptionsmedarbejder
Bjarne Henning Nielsen	Museumsinspektør, mag.art.
Broder Berg	Museumsdirektør, magister artium
Conni Lausen	Bogholder
Darwish Jamil Mammo	Medhjælp
Diana K. Nielsen	Rengøringsmedarbejder
Dora Joel	Receptionsmedarbejder
Ema Cerimagic	Receptionsmedarbejder
Faila Yamungu	Rengøringsmedarbejder
Gerfried Langer	Receptionsmedarbejder mm
Gitte Kjær Kold	Receptionsmedarbejder
Jan Madsen	Pedel, Stenaltercenter
Jeanette Hvass Jensen	Arkivmedarbejder/studerende
Jytte K. Nielsen	Receptionsmedarbejder
Hanne Rasmussen	Arkæologi, medhjælp
Hanne Salling	Receptionsmedarbejder
Kasper Ambeck	IT og edb
Kim Callesen	Museumsunderviser, læreruddannet
Kim Ørsted Iversen	Museumsinspektør, cand. mag.
Kirstine Grønlund Monberg	Arkæolog
Kåre Gyldenløve	Arkæologi, cand. mag.
Laila Flyvholm Jensen	Receptionsmedarbejder
Line Witt Lybeck	Arkæolog
Louise Villadsen	Arkæolog, cand. mag.
Maria Clement Hagstrup	Historiker, cand. mag.
Martin Lund	Kulturarvsvejleder
Martin Sejr Nielsen	Arkæolog, cand.mag.
Mathias Bulow Kastbjerg	Receptionsmedarbejder
René Winther	Arkæolog
Simon Kjær Nielsen	Arkæolog, cand. mag.
Sine Toft Jensen	Arkæolog, cand. mag.
Steen Christiansen	Praktisk medhjælp
Thomas Rune Knudsen	Arkæolog, cand. mag.
Winnie Luise Rudbæk	Receptionsmedarbejdere

STENALDERCENTER ERTEBØLLE

Lørdag den 30. maj slog Stenaldercenter Ertebølle dørene op for sæson 2015. Sæsonstarten blev markeret ved verdens første stammebådsregatta, der foregik ved Ertebølle Sønderstrand lige ud for centret. Arrangementet var kulminationen på flere måneders samarbejde mellem Stenaldercenter Ertebølle, Aalestrup Naturefterskole, Farsø Efterskole, Vesterbølle Efterskole, Stenaldercenter Ertebølle og Støtteforeningen for Stenaldercenter Ertebølle.

De tre efterskoler havde under vejledning fra Stenaldercenter Ertebølle brugt vinteren til at lave stammebåde af store træstammer, som man gjorde det i stenalder. Den 30. maj dystede eleverne fra efterskolerne i hvilken båd, der var hurtigst og smukkeste, efter stenalderstandarder. Kommunalbestyrelsesmedlem Per Bisgaard kommenterede lystigt, mens efterskoleeleverne kæmpede sig igennem Limfjordens oprørte vande.

Støtteforeningen for Stenaldercenter Ertebølle havde skaffet midlerne til at indkøbe stammerne ved Vesthimmerlands Kulturråd. Både støtteforeningen og de lokale borgere stod for mange af opgaverne ved arrangementet, ligesom de solgte fiskefrikadeller, øl og vand og lavede aktiviteter for børnene. Efterfølgende kunne de fremmødte besøge Stenaldercenter Ertebølle, som bød på kaffe og kage.

I løbet af vinteren og foråret var der sammensat et fyldigt program for sæson 2015, hvor der igen blev trukket på kompetente stenalderformidlere fra Norge. I løbet af juli måned kunne publikum møde flintsmeden Morten Kutschera, stenalderfamilien Dale, Solveig Herthoni

Hansen og Lilith Hansen, der alle var med til at skabe en autentisk stenalderstemning på centret.

De besøgende havde ikke alene muligheden for at opleve de specialiserede stenalderhåndværk, som aktørerne kom med, men kunne også selv deltage i værkstedsaktiviteter. Der kunne laves tranlamper i ler, skydes med bue, laves snor af brændenælde og meget andet.

Hen over sommeren blev der desuden gennemført en række omvisninger ved Ertebølle Hoved, hvor molerforekomster og stenalderfiskeri var i fokus, ligesom Ertebølle køkkenmøddingen også blev flittigt besøgt. Her var støtteforeningen også behjælpelige. Flere af støtteforeningens medlemmer havde i løbet af vinteren været på guidekursus, og var således klædt på til at gennemføre omvisninger med levende fortællinger.

Den 14. september lukkede Stenaldercenter Ertebølle dørene efter en velbesøgt sæson 2015. Herefter blev centret besøgt af flere skoleklasser, lokale spejdergrupper, foreninger og andre voksengrupper.

Samlet set nåede Stenaldercenter Ertebølle et besøgstal på 6.892 gæster, fordelt på 4.968 voksne og 1.924 børn.

Formidlings og undervisningsforløb

Allerede i starten af året kom de første forudbestillinger på undervisningsforløb på Stenaldercenter Ertebølle, og i foråret blev de første forløb gennemført. Stedet er meget velegnet til undervisning af skoleklasser. Udendørsarealer giver gode muligheder for at skabe et læringsrum, hvor eleverne har mulighed for at arbejde praktisk, ikke bare med forhistoriske emner, men arealerne åbner også for at færdigheder fra andre fag kan implementeres. Samtidigt ligger Stenaldercenter Ertebølle ved den Ertebølle køkkenmøddingen, der er blandt de obligatoriske kanonpunkter for 3. klassetrin.

I løbet af sommeren var der ligeledes stor interesse hos publikum for at deltage i udeaktiviteterne, både på centrets udearealer og ved fjorden.

Med både en udeskolevejleder og en naturvejleder ansat er der gode muligheder for at videreudvikle undervisnings- og formidlingsdelen på centrets udearealer, samt i det natur- og kulturskønne nærrområde.

96 formidlings- og undervisningsforløb blev afviklet på centret, heraf var de 39 rene undervisningsforløb, en stigning i forhold til det foregående år, og efterspørgslen er støt stigende.

Bygninger og anlæg

I foråret blev der sat fokus på renovering af de eksisterende aktivitetsområder på udendørsarealet. Stammebådene blev tætnet og fik træbjærene, søen blev rensset for slam, buebanen blev repareret og fik et nyt lag flis, en gravhøj blev renoveret, og de sidste forfaldne hytter blev fjernet, blandt meget andet. Derudover blev et par mindre læhytter opbygget og konstruktionen af en skindbåd blev påbegyndt.

Stenaldercentrets vinduer er flere steder rådne og trænger til at blive udskiftet, men på grund af manglende økonomi til formålet, måtte nedbrydningen først og fremmes bremses. Derfor blev samtlige vinduer i bygningen kittet i slutningen af 2015, så de i foråret 2016 kan males.

Bygningen blev gentagne gange behandlet med algefjerner, for at fjerne store misfarvninger på murværket. Kalkning af det udvendige murværk, som blev gennemført i 2013 efter anvisninger fra teknisk forvaltning, har vist sig ikke at være særlig holdbar. Allerede i 2014 begyndte malingen at blegne, og misfarvninger trådte frem igen. Der skal påregnes en ny kalkning op til sæsonen 2016.

Renoveringen af udendørsarealerne er til stadighed en ganske stor og meget presserende opgave. Selvom det lykkedes at fjerne de mest forfaldne hytterester med mere, er situationen langt fra holdbar. I 2016 påregnes det at begynde en ny anlæggelse af udendørsarealerne, herunder konstruktionen af en ny hytte.

Udstilling og formidling

Udstillingerne afventer stadig en gennemgribende istandsættelse. I 2015 lykkedes det at færdiggøre fortællingen om Strandbysamlingen, som blev sorteret og udstillet på ny i 2014.

Formidlingsindsatsen har fokuseret på det inddragende og direkte møde med gæsterne.

Mange former for personlig, sanselig og oplevelsesorienteret formidling kom til afprøvning og anvendelse. Følgende aktiviteter blev gennemført:

Kurser:

24. og 25. oktober blev Stenaldercentrets første flintsmedningskursus gennemført. Arkæolog Morten Kutschera var kursusleder og guidede kursusedtagerne gennem stenalderens mange forskellige flintslagningsteknikker. Kurset var en succes, og det forventes, at der igen i 2016 kan afholdes et flintsmedningskursus.

6. juni blev der afholdt guidekursus for alle interesserede. En god flok mødte op og blev undervist i pædagogiske teknikker, og om hvordan man fortæller den gode historie. Kursisterne blev sendt hjem med litteratur om stenalderen i Ertebølle og inviteret til at gå med på omvisninger, indtil de selv var klar til at varetage opgaven. Kurset blev for flere starten på en guidekarriere på Stenaldercenter Ertebølle, og i 2016 gennemføres endnu et kursus.

19. og 20. september blev der afholdt hummer- og østersdykkerkursus i samarbejde det maritime naturvejledernetværk. Kursisterne lærte her at snorkle efter hummere og fange dem uden at blive bidt.

Foredrag:

Den 26. februar fortalte den lokale Grønlandsfarer, Niels Jørgen Poulsen, om sine næsten 25 år i Grønland. Sprængninger og reparation af alt fra petroleumslamper til helikoptere samt indslag om Niels Jørgens egne naturoplevelser blev der levende berettet om.

Den 26. marts. fortalte arkæolog ved Vesthimmerlands Museum, Sine Toft Jensen, om Skagerak4 projektet. Projektet omhandlede anlæggelse af et elkabel fra Tjele i Danmark til Kristiansand i Norge. Det resulterede i Vesthimmerlands Museums til dato største arkæologiske projekt og affødte en række spændende udgravninger.

Den 4. juni kunne man høre arkæolog Simon Kjær Nielsen fortælle om fundet af stendyngegrave fra Vestrup.

Omvisninger:

Fra den 3. juni og til og med den 7. august var der hver onsdag rundvisning i den smukke natur, der omgiver Ertebølle køkkenmøddingen, hvor fortællingen tog udgangspunkt i landskabet, der har ændret sig fra stenalderen og stadig er i forandring.

Onsdag den 17. juni var der byvandring i Ertebølle by, med efterfølgende kaffe og kage på Stenaldercenter Ertebølle.

Fra den 24. juni og hver onsdag frem til den 29. juli kunne man komme i lære som arkæolog. Arkæologen fortalte om arbejdet i en udgravning, og man kunne selv gøre rigtige stenalderfund.

Fra den 30. juni og hver tirsdag kunne man tage ”Med ertebøllerne på fisketur”. Her blev Ertebøllefolket gjort kunsten efter, og der blev berettet om fiskemetoder, fanget krabber og kogt suppe i lerkar.

Mandag den 3. august kunne man komme med på strandtur og høre om de mange fortællinger, som almindelige strandsten gemmer på.

Fredag den 7. august var der omvisning i børnehøjde. På denne korte omvisning blev der fortalt om stenalderen - kun for børn og barnlige sjæle.

13. og 15. oktober var der Oyster Trophy Week, hvilket på Stenaldercenter Ertebølle blev markeret med en tur til den berømte køkkenmødding, rundt i stenalderlandskabet og afsluttende østerssmagning på Stenaldercentret.

Andre aktiviteter:

30. maj var der stammebådsregatta

23. juni afholdt støtteforeningen Sankt Hans i fællesskab med Borgerforeningen og Ertebølle Strandcamping. Arrangementet startede med fællesspisning på Stenaldercenter Ertebølle efterfulgt af bål på stranden.

1., 2., 3., 6., 7., 8., 13., 14., 15., 20., 21., 22., 27., 28., 29. juli samt 6. august var der snitteværksted, hvor man kunne snitte en stenalderbrummer til at kommunikere i den dybe urskov.

9., 10., 16., 17., 23., 24., 26. og 30. juli var der lerværksted, hvor man kunne lave en tranlampe eller en lille spidsbundet kop.

Fra den 15. juni frem til den 30. juli kunne man bage brød på varme sten.

Fra midt i juni frem til midt i august var der bueskydning alle hverdage og udvalgte weekender.

I juli måned kunne man opleve flintsmeden arbejde.

Fra slutningen af juni til midt i juli kunne man opleve Stein Dale og hans stenalderfamilie i deres stenalderlejr.

Midt i juli kunne man opleve Solveig Herthoni Hansen og Lilith Hansen, som er en del af stenaldergruppen Athra Gathering.

14. juli kunne man opleve ertebøllefårene blive klippet.

Fra den 27. juni frem til den

Fra den 28. juni og hele juli måned kunne man opleve flintsmeden Morten Kutschera på Stenaldercenter Ertebølle

Fra den 4. juli kunne man opleve Solveig Herthoni Hansen og Lilith Hansen plus familie lave stenalderaktiviteter.

5. september afholdt borgerforeningen Høstmarked på Stenaldercenter Ertebølle

Fra juni til september var det dagligt muligt at sejle i stammebåd, grutte korn, tage på tegneværksted, lave stenaldersmykker, finde svarene på stenalderquizen, gå på skeletjagt, mærke rigtige stenøkser eller slås med mindre farlige stofkopier.

Medarbejdere

Louise Villadsen, cand. mag., arkæolog og naturvejleder, centerleder

Kim Callesen, museumsunderviser

Hanne Salling, reception og butik

Laila Flyvholm Jensen, reception og butik

Winnie Luise Rubæk, reception og butik

Dora Joel, reception og butik

Dianna K. Nielsen, rengøring

Jan Madsen, praktisk medhjælp

Steen Christiansen, praktisk medhjælp

Ganske uundværligt for Stenaldercenter Ertebølles praktiske drift og udvikling er de mange ressourcer, som støtteforeningen bidrager med. Støtteforeningen har igennem 2015 lagt utroligt mange arbejdstimer på centret og har i samarbejde med den daglige ledelse formået at løfte stedet på trods af manglende ressourcer.

Økonomiske forhold

Efter det andet hele år med regulær drift og udvikling står det meget klart, at det økonomiske driftsgrundlag ikke er tilstrækkeligt. I 2015 lykkedes det at forbedre forholdene ved etablering af en naturvejlederstilling, finansieret med tilskud på 220.000 om året fra Friluftsrådet.

Arkæolog og centerleder cand. mag. Louise Villadsen påbegyndte naturvejlederuddannelsen under ordningen og har således kunne kombinere og videreudvikle centrale formidlingsopgaver på og omkring centret. Det betød også, at centret kunne bemandedes med en fuldtidsstilling i 2015. Der er tale om en treårig bevilling, der udløber ultimo 2017. Derefter skal der findes nye løsninger for at kunne fastholde stenaldercentrets formidlings- og udviklingsniveau.

Der er stadig behov for renovering af stamudstillingen og totalsanering af udendørsarealerne. Det kræver ressourcer til projektudvikling og synliggørelse af Ertebølles enestående potentialer og kvaliteter.

VESTHIMMERLANDS MUSEUM – PERSPEKTIVER

Vesthimmerlands Museum har i 2015 haft et samlet udgiftsniveau på knap 10 mio. kr., 37 ansatte medarbejdere og mere end 19 aktive frivillige. Museet er dermed en betydningsfuld aktør på kulturarvsområdet i Vesthimmerland og har derfor også til opgave at være professionel partner for andre kulturarvsaktører i kommunen. Vesthimmerlands Museum ønsker at løfte Vesthimmerlands kulturarv sammen med institutioner, foreninger og forvaltninger til gavn for oplysning, læring, bosætning og turismeudvikling.

Museumsloven anfører bæredygtighed, samarbejde og udadvendthed som væsentlige parametre for museernes virksomhed. Statsanerkendte museer er således forpligtiget til at udvikle sig til alsidige, vidensbaserede kulturarvsinstitutioner, der befinder sig i tæt dialog med det omgivende samfund. Netop denne forpligtigelse har Vesthimmerlands Museum arbejdet målrettet med i de seneste år og dermed indledt en fornyelsesproces henimod en formidlings- og forskningsinstitution, der kan engagere sig i de udfordringer, vores moderne samfund står over for.

Derfor har museets ledelse også i 2015 arbejdet meget målrettet på at videreudvikle organisationen inden for de museale kerneområder indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. I dette spændings- og opgavefelt skal der findes en balance mellem oplevelse, oplysning og forskning. At finde denne balance og skabe et Vesthimmerlands Museum, der er solidt forankret såvel i de faglige ansvarsområder som i lokalsamfundet, er en stor, langsigtet og ressourcekrævende opgave.

Vesthimmerlands Museum har på medarbejdersiden p.t. det helt rigtige hold til at kunne løse de museumsfaglige opgaver, der knytter sig til professionel museumsdrift. De fleste medarbejdere er dog ansat på eksterne projektmidler. Det vil i et vist omfang også fortsætte fremover, men Vesthimmerlands Museum har presserende behov for at sikre stabilitet på basale driftsområder i henhold til museumsloven.

Vedvarende projektf finansiering giver mulighed for udvikling og fornyelse, men stiller også store krav til forudgående finansiering. Da Vesthimmerlands Museum ikke har haft mulighed for at opbygge en formue, er der sat en grænse for, hvor mange projekter museet kan påtage sig i løbet af et arbejdsår.

Skønt året 2015 i mange henseender kunne afvikles med succes, er Vesthimmerlands Museum udfordret på mange områder. Museumslovens nye krav skal opfyldes, såfremt statsanerkendelsen ønskes opretholdt. Her er der brug for at styrke museets forskningsmuligheder og konsolidere museets arbejde på områderne registrering/samlingsforvaltning og opbevaring.